

N:o 84.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 Maj 1874.
— — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående Riksbankens förhållande till Statsverket och Myntverket i fråga om myntväsendet.

(Banko-Utskottets Memorial N:o 18.)

S. A. K.

Genom 1 § i lagen om öfvergången till det nya myntsyste-
met af den 30 Maj 1873 är stadgadt, att, i den mån mynt af den beskaffenhet,
som genom myntlagen af samma dag föreskrifves, hinna utmyntas, desamma
skola genom Riksbankens försorg den allmänna rörelsen tillhandahållas; och
enligt 16 § i myntlagen åligger det Riksbanken att i dess hufvudkontor af-
vensom vid afdelningskontoren i Göteborg och Malmö verkställa vexling af
sådana mynt, som endast till statens kassor äro lagligt betalningsmedel,
emot samma slags gångbara mynt samt af skiljemynt emot guldmynt.

I öfverensstammelse med dessa stadganden äro i bankoreglementet
införda föreskrifter om anskaffande och tillhandahållande af mynt med mera,
hvilka föreskrifter för öfrigt jemval äro till en del påkallade af behovet för
Riksbanken att vara försedd med ett myntförråd, tillräckligt för inlösen vid
anfordran af Riksbankens sedlar.

Men för möjligheten att fullgöra nu omförmälda åligganden är Riks-
banken i väsentlig mån beroende af Kongl. Myntverket, mellan hvilket
och Riksbanken beröringar dessutom föranledas äfven af andra, i samman-
hang dermed stående förhållanden.

Det är fördenskull nödigt, dels att Myntverket sattes i tillfälle att verkställa myntning med den skyndsambhet som erfordras för att tillräckligt förråd å mynt alltid må finnas, dels att föreskrifterna för Myntverket affattas i öfverensstämmelse med hvad för Riksbanken är behöfligt. Vid flera tillfällen under de senare åren har det visat sig att förvecklingar och svårigheter förekommit, och det har fördenskull syntes Riksdagen nödigt att harpå fasta Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet, på det att anledningarne till dylika förvecklingar och svårigheter må för framtiden, så vidt möjligt, undanröjas.

För så vidt saken beror på de tekniska villkoren för Myntverkets förmåga att verkställa myntning, torde därför vara sörjdt genom det auslag, Riksdagen beviljat i och för Myntverkets utvidgande.

För åvågbringande åter af en ändamålsenlig samverkan mellan Riksbanken och Myntverket, synes en omarbetning af det för Myntverket nu gallande, år 1836 af Kongl. Maj:t utfärdade reglemente erfordras; och torde sådant för öfrigt krasvas jemväl af hvad § 11 af myntlagen innehåller derom, att regler för probering och justering vid Myntverket samt inlemnande derstädes af guld till förmyntning m. m. skola af Kongl. Maj:t förordnas.

Riksbankens och Myntverkets förhållanden till hvarandra torde hädanefter hufvudsakligen komma att afse dels guld och dess utmyntning, dels skiljemynt af såväl silfver som brons, dels ock användningen af silfver- och kopparmynt, prägladt efter äldre författningar, hvilket, när det till Riksbanken inkommit, icke kan hvarken anyo utsläppas i rörelsen eller i myntad form försäljas, utan måste nedsmältas.

I fråga om Riksbankens rätt i förhållande till Myntverket att disponera öfver silfver, som till detta för Riksbankens rakning inlemnats, har det visat sig, att reglementet för Myntverket kan gifva anledning till en tydning, hvilken icke står väl tillsammans med Riksbankens rätt och fördel, hvadan bestämmelserna i sistberörda reglemente härutinnan torde behöfva andras eller förtydligas.

Beträffande utmyntning af guld synes det såväl för Riksbanken som för enskilde, hvilka kunna inlemma guld till myntning, vara af stor vikt, om Myntverket kunde alaggas att inom bestämd tid verkställa myntning af viss myckenhet guld och utlemma myntet till den, som begart myntningen. För Riksbanken vore det högst angelaget att stadse kunna påräkna skyndsamt myntning och att blifva, så vidt möjligt, oberoende af hinder och dröjsmål från Myntverkets sida, då, enligt Riksdagens beslut, Riksbanken skall vara skyldig att i allmänhet med mynt inlösa densamma erbjudet guld, utan afvaktan på dettas myntning. Visserligen torde den här ifrågasatta skyldigheten för Myntverket att inom viss tid verkställa myntning icke vid Mynt-

verkets nuvarande skick kunna detsamma åläggas; men detta borde icke möta svårighet, sedan Myntverket hunnit blifva utvidgadt och förbättradt.

I fråga om skiljemyntet, såväl silfver- som bronsmynt, tillkommer det numera, enligt lagen om rikets mynt, statsverket att föranstalta och ombesörja tillverkning deraf.

Utan tvifvel vore det önskvärdt att bestämelse meddelades, huruvida statsverket kommer att låta tillverka skiljemynt i förråd, så att sådant af alla valörer städse kan vid Myntverket erhållas, eller om Riksbanken måste, sasom hittills skett med kopparmyntet, på förhand requirera de slag och belopp, som synas blifva för rörelsen behöfliga, och i sådant fall till hvilken myndighet Riksbanken har att vända sig; och vore det, i fall tillverkning för hvarje gång skall begäras, otvifvelaktigt af mycken nytta om foreskrift finnes om viss tid, inom hvilken bestämdt antal mynt skall vara färdigt, enär eljest, efter hvad erfarenheten visat, det kan inträffa, att myntningen fördröjes eller uteblifver, och det naturligtvis ej kan vara möjligt för Riksbanken att vara försedd med skiljemynt, om tillverkningen af hvad Riksbanken requirerat antingen alldeles icke eller först efter dröjsmål utföres.

Enligt Kongl. Maj:ts den 23 Februari 1842, den 21 September 1866 och den 31 Oktober 1873 gifna beslut, är Riksbanken berättigad att, efter hand och i mån som behof af nytt skiljemynt uppstar, till Myntverket för ommyntning aflemna de i Riksbankens förråd befintliga gamla kopparskiljemynt, emot en efter kopparens vikt bestämd godtgörelse, motsvarande 165 kronor 41 öre för 100 kilogram. Samma svårigheter för Riksbanken att utan äfventyr för det allmänna tillgodogöra sig metallens värde i det präglade myntet, som föranledt nämnda bestämmelser rörande kopparmyntets användande vid tillverkning af bronsmynten, komma jemval att uppstå beträffande de i Riksbankens förråd befintliga och främdeles dit ingående, efter 1855 års och äldre myntordningar präglade silfvermynt, derest icke Riksbanken kan påräkna, att desamma till det värde myntsilfret må ega, af statsverket öfvertagas och ommyntas.

Af stadgandena i 14, 16 och 17 §§ i myntlagen, jemförda med § 15 i samma lag, torde det vara tydligt, att statsverket skall vidkännas förlusten på sådant, enligt nämnda lag myntadt såväl guld- som silfver- och bronsmynt, som blifvit så nött, att detsamma ej längre är lagligt betalningsmedel man och man emellan, och af Art. 11 i myntkonventionen mellan Sverige och Danmark vill det synas klart, att nötta danska mynt eller danska skiljemynt, som finnas böra mot danskt guldmynt utvexlas, skola till statsverket aflemnas, för att genom dess försorg mot behörigt mynt utbytas. Men Riksdagen anser sig böra fästa uppmärksamheten dels derpå att, då

16 § i myntlagen innehåller, att, genom särskilda stadganden, skall bestämmas å hvilka andra ställen än Riksbankens hufvudkontor samt afdelningskontor i Göteborg och Malmö växling af slitet mynt emot gängbart samt af skiljemynt mot guldmynt skall ega rum, dessa särskilda stadganden numera äro behöfliga, sedan nytt såväl guld- som silfvermynt börjat i rörelsen utkomma, dels derpå att, i mån som de nya myntsorterna spridas i rörelsen, det blifver angeläget att få bestämdt, till hvilken myndighet Fullmäktige hafva att vända sig för de åtgärder å Riksbankens sida, hvilka i ena eller andra afseendet kunna vara att påkalla.

Med afseende på nu anförda förhållanden har Riksdagen ansett sig böra hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet hemställa, att såväl de i § 11 af lagen om rikets mynt af den 30 Maj 1873 omtalade regler för pröbering och justering vid Myntverket af guld samt för inlemnande af sådant till förmyntning, med mera, som ock nytt reglemente för Myntverket måtte varda utfärdade, så affattade, att de stå i öfverensstämmelse med hvad för Riksbanken är behöfligt; samt att för ordnande af förhållandena emellan statsverket och Riksbanken i afseende på myntväsendet erforderliga föreskrifter måtte af Eders Kongl. Maj:t meddelas.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 20 Maj 1874.
